

Emma Pecháčková: Cai Wenji – od básnířky doby Východních Hanů k námětu malířství dynastie Song
(posudek vedoucí bakalářské práce)

Práce měla poměrně úzce konkrétně vymezené zadání – představit Cai Wenji jako historickou postavu a jako básnířku a podrobněji analyzovat, jakým způsobem se její dílo promítá do výtvarného umění.

Autorce se podařilo shromáždit bohatou sekundární literaturu. Oceňuji také zpracování obrazových příloh. Jinak mám ale k práci řadu výhrad.

Práce je (až příliš) rozsáhlá. V důsledku toho se autorka rozbíhá do mnoha podrobností, které se jí nedaří vždy spojit v jeden celek. Množství detailů vede také až příliš často k nepřesnostem a chybám, z nichž některé jsou nespíš výsledkem nepozornosti (např. argument týkající se Liu Shanga pomocí antologie z 18. století *Tang shi sanbai shou*; s. 27). V literárně historickém přehledu je řada nepřesností, těžko říci, zda způsobených „jen“ nepozornou formulací: celá problematika rané pětislabičné básně, písní yuefu a formy sao je podána zcela nepřehledně; otázka ženské postavy v básni psané mužem, formulovaná zde jako „vžít se do role“, je nedostatečně rozebrána a není zřejmé, že je to běžná praxe u variací na písně yuefu. Také otázka výpravnosti Hu jia shiba pai je podána nejasně; např. na s. 21 se o ní hovoří jako o „narativní básni“, na s. 22 se vzápětí hovoří o „projevu směsice pocitů“ – což by spíše odpovídalo lyrickému výrazu. K tomu směřuje moje první dvě otázky: Jak byste charakterizovala básnickou skladbu, která inspirovala analyzovaný svitek? A jakým způsobem malíř vyjadřuje emocionální složky básně?

Řada ve vztahu k pojetí práce zbytečných a zároveň zkreslujících informací je i v charakteristice čínského malířství. Celá otázka vztahu obrazu a textu v čínském malířství, včetně citátu ze Su Shia (kap. 4), prozrazuje nepochopení problému. Vztah obrazu a textu v tomto případě se týká lyrické a meditativní malby (poezie), případně obrazů s blahopřejnými motivy, ale nemá s narativní ilustrací nic společného.

Druhým neblahým důsledkem snahy autorky shromáždit co nejvíc podrobností je nedostatečné rozpracování podstatných informací. Nápadné je to např. při definici „narativní malby“ (kap. 5), kde autorka zbytečně začíná zeširoka, až u starověkých bronzů, avšak chybí zde preciznější pojednání o ilustraci jako specifickém – a pro danou práci vysoce relevantním – druhu výtvarného umění, zejména pak pojednání o ilustraci v čínské tradici. (Ostatně někteří citovaní autoři pojem ilustrace používají, jiní ne, autorka však mezi narativní ilustrací a malbou nerozlišuje.)

Hlavní problém práce nicméně vidím v neujasněnosti základních východisek. Zadání žádá srovnat básně Cai Yan a jejich výtvarné zpracování. (V abstraktu se uvádí, jak byla „její životní zkušenost později zobrazována ve výtvarném umění“, což nevystihuje zcela povahu práce.) Nicméně, v okamžiku, kdy se autorka – oprávněně a dobře to zdůvodnila – rozhodla, že největší pozornost bude věnovat svitku z Metropolitního muzea, který je malován podle Liu Shangovy pozdější básnické variace na báseň Cai Yan, pak by smysluplné bylo podrobně představit především Liu Shangovu báseň a věnovat zvláštní kapitolu rozdílu mezi touto „variací na starší téma“ a původní předlohou. Zároveň bych očekávala srovnání (tam, kde je to možné) mezi Bostonským torzem původního svitku (autorka uvádí, že byl malován podle básně od Cai Yan, nikoliv tedy podle Liu Shanga) a mingskou

kopíí. K tomu směřuje moje třetí otázka k obhajobě: Jak byste charakterizovala rozdíly a podobnosti mezi výjevy, které se zachovaly z původního svitku, dnes v BMFA, a mingskou kopíí? Svědčí o tom, že obrazy ilustrují různé básně?

V koncepci práce působí neústrojně náznaky uvažování na téma etnických stereotypů a vztahu Číňanů k barbarům (nezdráhala bych se užívat toto slovo), včetně odkazu na klasické dílo E. Saida. Pokud by toto téma mělo být řádně uchopeno, byla by potřeba mnohem promyšlenější analýza básní i obrazů, nicméně v tom případě by se celá práce musela obrátit jiným směrem.

Navzdory této kritice považuji práci za přijatelnou a doporučuji ji k obhajobě.

Praha, 5. 9. 2013

Doc. Olga Lomová

vedoucí práce